

باسمه تعالی

شیوه نامه راهبری و اجرای طرح ارتقای دانش و مهارت‌های قرآنی دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان سال ۱۴۰۲

۱- مقدمه (بیان مسأله، مستندات و ضرورت‌ها)

بی‌تردید آموزش و پرورش یکی از نهادهای مهم اجتماعی است که در پیشرفت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه بیشترین نقش را داراست؛ پیشرفت و ترقی جوامع انسانی در گرو تأمین نیروی انسانی ماهر و متخصص جهت اداره مطلوب بخش‌های مختلف بوده و جوامعی که در این خصوص تلاش بیشتری داشته‌اند، نتایج موفقیت آمیزی را در حرکت پرشتاب توسعه اقتصادی و اجتماعی کسب نموده‌اند.

از طرفی معلم، اساسی‌ترین عنصر در نظام آموزش و پرورش می‌باشد که نقش الگو، مربی و راهنمای دانش‌آموزان و هدایت‌کننده فرآیند تعلیم و تربیت را بر عهده دارد. میزان صلاحیت، کارآمدی، علاقه‌مندی و تسلط حرفه‌ای وی، تعیین‌کننده بازده فرآیند تعلیم و تربیت است؛ لذا در هر نظام آموزشی توجه به معلم‌ان و مجریان برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی، به عنوان مهم‌ترین عامل موفقیت و یا شکست نوآوری‌های آموزشی تلقی شده است؛ از این رو باید اذعان کنیم که دانشگاه فرهنگیان که رسالت آموزش این معلم‌ان را برعهده دارد، از جایگاه بسیار والایی برخوردار است.

مقام معظم رهبری در توصیف مقام والای معلمی بیان می‌کنند: «امام (رضوان‌الله‌علیه) فرمودند «معلمی شغل انبیا است»؛ این فقط یک شعار دل‌خوش‌کن نیست؛ این یک حقیقت قرآنی است.» (۱۹/۰۲/۱۳۹۷) «این که گفته می‌شود معلم کار انبیا را می‌کند، برویم در عمق این حرف؛ این حرف یعنی چه؟ یُزَکِّیهِمْ وَ یُعَلِّمُهُمُ الْکِتَابَ وَ الْحِکْمَةَ؛ کار انبیا این است؛ کار انبیا نجات بشریت است و ایجاد یک جامعه‌ی انسانی برتر و والاتر است.» (۱۶/۰۲/۱۳۹۴)

حال که معلمی شغل انبیا است و کار انبیا تعلیم کتاب است، آیا می‌شود در دانشگاه فرهنگیان، معلم تربیت شود ولی انس و ارتباط وثیقی با قرآن و معارف ناب آن پیدا نکند؟

از تأکیدات مکرر قرآن کریم و میراث گرانسنگ اهل بیت علیهم السلام روشن می‌شود که تلاوت قرآن بدون تدبر، تلاوت مطلوب و مورد پسند خدا و اولیاء خدا نیست. تلاوت بدون تدبر تلاوتی هدر رفته است؛ چنانکه امیرالمؤمنین علیه السلام نیز فرمود: «ألا لا خیر فی قرآءه لا تدبر فیها» آگاه باشید که خیری در قرائت قرآن بدون تدبر نیست.

سازمان دارالقرآن الکریم به عنوان دستگاهی پیشگام و پیش‌رو در حوزه فعالیت‌های آموزشی قرآن کریم، اکنون پس از سه دهه تجربه موفق خود در حیطه‌های مختلف قرآن‌آموزی اعم از قرائت، حفظ، ترجمه و مفاهیم، سبک زندگی قرآنی و ... در راستای تکمیل و غنای آموزش‌های قرآنی خود و اتصال به حلقه مفقوده این آموزش‌ها، اقدام به طراحی و اجرای دوره‌های آموزش تدبر در قرآن نموده است؛ که این امر می‌تواند در ارتقای دانش و مهارت‌های قرآنی حلقه‌های میانی و کنشگران فرهنگ قرآنی و بویژه دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان نقش مهم و مؤثری داشته باشد.

۲- اهداف کلی

۱. ایجاد بستر و شرایط لازم جهت آشنایی حداکثری دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان با تدبر در قرآن کریم
۲. محوریت یافتن قرآن کریم در زندگی دانشجویان و ایجاد انس مداوم متدبرانه میان او و قرآن کریم
۳. آشنایی با جایگاه و ضرورت تدبر از منظر قرآن کریم، معصومین (علیهم السلام) و بزرگان دین
۴. آشنایی اجمالی با مبادی، مبانی و روش تدبر در قرآن کریم

۳- اهداف عملیاتی (کمی و کیفی)

انتظار می‌رود دانش‌آموختگان دوره‌های آموزش عمومی و فراگیر تدبر طی ۴ سطح بتوانند با تدبر در اجزا ۲۸، ۲۹ و ۳۰ قرآن کریم از سوره‌های «مجادله» تا «ناس» آشنا شوند و توانایی اولیه تدبر در سایر سوره‌های قرآن کریم را نیز کسب نمایند. از آنجا که دانشجویان معلمان، معلمان فردای این کشور هستند و نقش پررنگی در تعلیم و تربیت دارند، قطعاً این دوره می‌تواند به موازات ارتقای سطح کارآمدی ایشان در ایفای نقش مهمی که بر عهده خواهند داشت، به نوبه خود مقدمه‌ای محسوب شود برای شرکت این دانشجویان در دوره‌های تربیت مربی و مدرس تدبر در قرآن در آینده

۴- چکیده طرح

در این طرح در طی چهار سطح، ضمن بیان مبادی و مبانی تدبر در قرآن، دانشجویان با مفهوم تدبر در قرآن و تفاوت آن با ترجمه و تفسیر آشنا شده و روش تدبر در قرآن را در بستر سوره‌های سه جزء پایانی قرآن کریم عملاً مشاهده نموده و معارف تدبر محور این سوره‌ها را دریافت می‌کند. شرکت‌کنندگان پس از قبولی در هر سطح (سطح اول بدون پیش‌نیاز) می‌توانند وارد سطوح بالاتر شوند.

هر سطح از این دوره آموزشی ۱۶ جلسه می‌باشد که به صورت میانگین طی سه ماه توسط مجموعه‌های مردمی و با نظارت اداره امور قرآنی ادارات کل تبلیغات اسلامی استان‌ها و کارشناسان و رابطان قرآنی شهرستانی برگزار می‌گردد. پس از برگزاری دوره آموزشی در هر یک از سطوح چهارگانه که ترجیحاً به تفکیک جنسیت و به طور میانگین با حضور ۲۵ نفر در هر کلاس توسط مربیان مورد تایید سازمان دارالقرآن الکریم برگزار می‌گردد، در صورتی که شرکت‌کنندگان حد نصاب ارزیابی پایانی (حداقل نمره ۱۲ از ۲۰) را در هر سطح کسب نمایند، گواهینامه مربوطه به ایشان اعطاء می‌گردد.

۵- نقش واحدها، دستگاه‌ها و نهادها

ردیف	نام واحد	نقش
۱	معاونت آموزش و سنجش / اداره کل آموزش و سنجش معارف قرآنی	مسئول راهبری و نظارت بر برنامه در سطح ستاد
۲	اداره امور قرآنی استان	مسئول راهبری و نظارت بر برنامه در سطح استان
۳	دانشگاه فرهنگیان	همکاری در اجرای طرح
۴	تشکل‌های قرآنی مردم نهاد توانمند در این حوزه	مجری طرح

۶- مراحل اجرایی و زمان بندی کلی

ردیف	مراحل اجرا	مسئول اجرا	زمان اجرا
۱	تعیین دوره تخصصی و سهمیه استانها	مطابق برنامه بودجه ابلاغی سال ۱۴۰۲ استان‌ها	۱۴۰۲/۷/۱۵
۲	ابلاغ دستورالعمل اجرایی به استان‌ها	معاونت آموزش و سنجش	۱۴۰۲/۸/۱
۳	ارتباط با دانشگاه فرهنگیان و زمینه‌سازی مقدمات برگزاری دوره	اداره امور قرآنی استان یا مؤسسه توانمند	از ۱۴۰۲/۸/۱ تا ۱۴۰۲/۹/۱
۴	شناسایی و ثبت نام از دانشجویان توانمند	مؤسسه توانمند قرآنی	از ۱۴۰۲/۹/۱ تا ۱۴۰۲/۱۰/۱
۵	تعیین استاد یا اساتید دوره، اخذ شناسه در سامانه آموزش سازمان دارالقرآن الکریم	مؤسسه توانمند قرآنی	قبل از شروع هر دوره و از طریق سامانه مدیریت آموزشی سازمان دارالقرآن الکریم
۶	برگزاری دوره های آموزشی	مؤسسه توانمند قرآنی	پاییز و زمستان ۱۴۰۲
۷	برگزاری آزمون‌های پایانی	مؤسسه توانمند قرآنی	پایان هر دوره
۸	نظارت و ارزیابی و کنترل کیفی از دوره و آزمونهای پایانی	اداره امور قرآنی استان و سازمان دارالقرآن الکریم	در طول برگزاری دوره
۸	تهیه و ارسال گزارش به سازمان دارالقرآن الکریم	اداره امور قرآنی استان	پایان دوره اسفند ۱۴۰۲

۷- شاخص های اجرای برنامه

شاخص های اجرای برنامه اعم از چگونگی ثبت نام و آزمون ورودی، نحوه انتخاب مربی دوره و همچنین آزمون های پایانی به طور مفصل در ذیل طرح تفصیلی مربوطه بیان شده است.

۸- ملاحظات اجرایی (نکات مهم، مقررات عمومی و ضوابط خاص)

توجه به نکات اجرایی دوره که در ذیل طرح های تفصیلی دوره های آموزش عمومی تدبیر سطح ۱ تا ۴ آمده، ضروری می باشد. اهم این موارد در زیر اشاره می گردد :

- ۱- توجه به رعایت شرایط ورودی شرکت کنندگان.
- ۲- اخذ شناسه دوره قبل از آغاز آن از طریق سامانه مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir
- ۳- توجه در انتخاب مربیان دوره که افرادی مسلط به مباحث علمی و عملی آموزش حفظ و همچنین متخلق به اخلاق قرآنی باشند.
- ۴- استمرار در تشکیل کلاس ها در طول سال.
- ۵- رعایت دقیق ساعات، منابع و بودجه بندی آموزشی دوره.
- ۶- توجه به استانداردها و امکانات آموزشی مناسب برگزاری دوره و همچنین تأمین ابزارهای تشویقی و انگیزشی برای متعلمان.

۹- نحوه هزینه کرد و نرخنامه

«حجم عملیات» و «هزینه واحد» بر اساس:

- ۱- تفاهم نامه های ابلاغی سازمان دارالقرآن الکریم در سال ۱۴۰۲
- ۲- آیین نامه نحوه هزینه کرد اعتبارات قرآنی استان ها ۱۴۰۲

۱۰- نحوه ارائه گزارش عملکرد

فهرست اسامی فراگیران بر اساس فرم های اطلاعات تفصیلی کلاس ها با ذکر مشخصات کامل، شماره تماس و نمرات پایان دوره	عناوین اطلاعات مورد نیاز
طبق مفاد طرح تفصیلی	عناوین مستندات و ضوابط مورد نیاز
گزارش تشکیل کلاس و گزارش پیشرفت تا اسفند ماه ۱۴۰۲	زمان ارائه گزارش